

אגדה אורבאנית/ אורי אורבך

לארץ אורבניה, בין חניון לקניון, בין כביש חוצה לכביש עוקף, בין מסעף למחלף, הייתה פעם פיסת אדמה קטנה. ויהי הדבר לפלא. בארץ אורבניה, בינות לקניוני פאר ענקיים וכבישים תלת-מסלוליים, בין מדרכות משתלבות לבין כבישים עוקפים, מול מחלפי ענק ורמזורים תלויים, הייתה פעם פיסת אדמה קטנה. כן ילדים, פיסת אדמה חולית, שתי אמות אורכה שתי אמות רוחבה. עם נחיל נמלים הבונות את קינן, ונחליאלי המוצא מנוח לכף רגלו על התלולית, ואפילו כלב בית מותר בו את רישומיו. ויהי הדבר לפלא. פיסת אדמה שלמה בארץ שכולה אוטוסטראדות בטון, מסלולים מהירים ופקקים אדירים. קצת חול בארץ שבה האמונה השלטת הייתה הכבישים. האומנם?!

עד מהרה פשטה השמועה, ומכל רחבי אורבניה נהרו אלפי אזרחים סקרנים לחזות בשכיית החמדה. "אתה רואה?" – אמר אב לבנו – "אומרים שדבר כזה יש מתחת לכל הכבישים שלנו". כיתות על מורותיהן באו למקום, מגרש חנייה דו-מפלסי הוכשר לא הרחק משם בין הקניון הסמוך לקניון הסמוך, קיוסקים ופיצריות התמקמו ממול, סוחרי דסקית פרשו את מרכולתם על הגשר האנכי שנבנה מול המדרגות הנעות. וגם שלט מאיר עיניים, חמישית אמה קומתו, הוצב במקום: "כאן מתוכנן ההיפרחול – מרכז טבע גדול עם תמונות של פרחי בר, נחלים, והקלטות נדירות של ציוץ ציפורים. ומעל לכל: ריבוע אדמה! בואו בהמוניכם, חנייה בשפע". מדריכים של חברות טיולים בחו"ל הסבירו למטיילים כיצד נוצר כתם החול המופלא. עניין של טעות תכנונית נדירה. המהנדס שתכנן את כביש האורך החוצה את אורבניה מתח בעיפרון קו דק מידי, ואילו לסוללי כביש הרוחב של המדינה נגמר בדיוק האספלט, כך שלמקימי מגדל המשרדים הענק לא נותר אלא להשלים עם קיומו של ריבוע האדמה המוזר. "זה מוכיח שאיתני הטבע חזקים מכל כביש ומתכנית ידו של האדם", התלהבו המדריכים, והתלמידים הנהנו בראשם ופצחו בשירת "אל נא תעקוף נטוע". גם הרשויות גילו עניין בפנינה התיירותית החדשה. סוף סוף לא בכל יום מוצאים פיסת אדמה פנויה באורבניה הקטנה. אבל כדי לשמר את חלקת החול הזעירה נשלחו למקום אדריכלי נוף ומהנדסים, פקחים ושוטרים. דחפורים אדירי שן הובאו למקום וחפרו מנהרה תת-קרקעית (ותחנת דלק!) מתחת לפיסת החול. הפיסה, שרק קומץ גרגרים נשרו ממנה, הוגבהה מעט כדי לאפשר למבקרים לראותה גם בחלופם על הגשר בכביש המהיר. את שוליה, שממילא כבר היו דלילים למדי, קיצצו מעט, אבל זה כמובן לטובת הצבת משקופים מיוחדים ויתדות לגדר המקיפה את השמורה. גם שלט גדול ("חול, לא לגעת!") ננעץ באדמה, וצידו השני הושכר לחברת שילוט חוצות שדאגה להאיר בלילה בנורות ניאון חדישות את החול הנכסף.

בארץ אורבניה, ארץ של כבישיסטים, בין חניון לקניון, בין כביש חוצה לכביש עוקף, בין מסעף למחלף, הייתה פעם פיסת אדמה קטנה, אמתיים אורכה ואמתיים רוחבה. ויהי הדבר לפלא. ומשם המשכנו לשופינג.

ארץ זבת חלב ודבש- מזבלת חירייה

מזבלת חירייה היא תל גבוה, מרשים וגם מ(ס)ריח. כשרואים תל כזה אומרים: כאן היה יישוב. במקרה הזה – זה אפילו נכון. לא רחוק מכאן הייתה בני ברק הקדומה, זו של רבי עקיבא, רבי טרפון ושאר החכמים המוזכרים בהגדה של פסח, שתלמידיהם אמרו להם: "הגיע הזמן לקריאת שמע של שחרית".

מתחת לתל הזבל הזה נמצאות האדמות הפוריות ביותר. מסופר על רבי יהודה הנשיא, שנחשב לגדול מנהיגי היישוב היהודי לפני כ-1800 שנה. הוא היה נשיא הסנהדרין, עשיר גדול, חכם, שידע להנהיג אותנו בשכל ובנועם. הוא היה כה גדול בתורה, עד שכאשר אמרו "רבי" ידעו הכול שהכוונה אליו. כאשר ביקר בבני ברק ביקש ממארחו להראות לו אשכול מן הכרם. יצאו לכרם, ומרחוק ראה "רבי" שור רובץ בכרם. שאל את מארחו: "השור הזה אינו מחסל לך את הכרם?" ענה לו: "זה לא שור. זה אשכול ענבים..." או שהאשכול היה גדול באמת, או שרבי יהודה הנשיא היה זקוק למשקפיים.. תגידו מעשיה. אז הנה עוד סיפור, והפעם על רמי בר-יחזקאל. התלמוד הבבלי מספר עליו, שנזדמן לבני ברק וראה עיזים אוכלות תחת עצי התאנים. מן הפרי נטף דבש, וחלב טפטף מן העיזים, והיו מתערבבים זה בזה. אמר: זוהי ארץ זבת חלב ודבש! (ולהזכירכם-זה היה בחירייה). על ארץ זבת חלב ודבש זו נבנתה בני ברק הקדומה. אחר כך היה כאן כפר ערבי בשם אבן-ברק, ואחר כך שונה שמו לחירייה. באנו אנחנו-איך שהגורל יודע לצחוק – והקמנו כאן, במקום הכי פורה, מזבלה...

שימושון: מסכות גז, ממרח דוחה יתושים, וגלולות נגד בחילה.

סימני דרך למקום: סעו בעקבות הריח.

בין הפרח והסלע/ חיים חפר

בסה"כ ניתן לאמור כי אכן אלו דברים חובקי עולם.

כי מה קורה בסה"כ?

גבעה נפרדה, עוף כנף נעלם.

מעיין נובע נוקז עמוק אל צינור.

פסולת ואשפה מילאו ואדי, באר ובור.

חורש שבין כה וכה חי בקושי – היה למאכלת עיזים.

בסה"כ, לא מי יודע מה... לא צריך להגזים.

אפשר לחיות בארץ הלבושה בטון ומלט.

אפשר לחיות גם כך עם ענני העשן בשמי התכלת,

ליד הנחל הנושא עם המוות ציפור ודג.

אפשר לחיות גם כך בלי לפצוח בקולות נוראיים.

והשאלה היא רק...

האם אלה הם חיים?

השאלה היא רק...

האם אתה נהנה בארץ בה אתה חי?

בלב הים שוכן לו אי/ חנוך לוין

בלב הים שוכן לו אי, השמש מן הים עולה,

אי בלב הים. יורדת אל הים.

שלוש עיזים ישנן באי רוחות נוסעות ועננים

ואיש אחד יש שם. ומסביב רק ים.

האיש, צילינדר לראשו, ולפעמים רחוק רחוק

שוכב בחול החם. עוברת אוניה,

בבוקר הוא קורא עיתון, כל הדגלים מתנפנפים,

בערב הוא נרדם. עשן בארובה.

שלוש עיזים אוכלות פרחים, ואז האיש נושא עיניו

האיש שותה חלב. מביט אל העשן,

בימי אביב ציפור קטנה שלוש עיזים רועות באי

חולפת מעליו. ואיש אחד יש שם.

גבע חובב טבע/ עמוס בר

"משוגע מה אתה עושה?"

אתמול נודע לי שאתה משוגע. טיילתי עם החברים שלי.

ופתאום ראיתי עטיפה של מסטיק על המדרכה.

מישהו שכח שיש פח אשפה וזרק סתם, כדי לכלוך.

אני יודע שהעטיפה שעוטפת את הארטיק במקרר, היא צבעונית ויפה מאוד

אבל, כשהיא זרוקה על המדרכה היא הופכת לסתם לכלוך

התכופתי הרמתי את הלכלוך וזרקתי אותו לפח האשפה.

ואז התנפלו עלי החברים שלי וצרכו: "משוגע, מה אתה עושה?" "פראיר אתה משרת את כולם!"

"בשביל מה לדעתך יש פועלי ניקיון?"

אבל אני מצפצף על כולם. אני לא מתבייש לאסוף לכלוך, גם שאחרים פיזרו.

אני יודע שיש בארץ יותר ממליון ילדים.

אם כל אחד מהם ירים לכלוך אחד ביום יכניס אותו לפח האשפה,

יהיו בארץ מליון לכלוכים פחות.

אבל הילדים קוראים לי "משוגע"

והם צודקים- אני משוגע לניקיון

אני אוהב שארצנו תהיה נקייה.

לכל דבר יש מקום: לעפרון – קלמר, למחברת – עט, וללכלוך ופסולת - פח אשפה.

אם אני שב בערב אני שם כל דבר במקומו כדי שאמצא אותו בבוקר,

הרי שאת הלכלוך אני שם במקום

כדי שאני לא אראה אותו יותר.....

האדם והקב"ה/ קהלת רבה, ז', 28

"בשעה שברא הקב"ה את האדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי,

כמה נאים ומשובחים הם, וכל שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, כי

אם תקלקל אין מי שיתקן אחריך"...

הם הרסו את גן העדן

הם הרסו את גן העדן
ובנו שם חניון מפואר
עם מלון ורוד ובוטיק
ודיסקוטק סואן
האם זה תמיד קורה -
שאינך יודע מה שיש לך, עד שזה אבוד?

הנחל הנדיב

פעם היה נחל והוא אהב ילד קטן אחד.
כל פעם הילד היה בא ומתרחץ במימי הנחל
הצלולים,
תופס סרטנים, דג דגים ומחזיר אותם למים,
משחק מחבואים בין הקנים ומדלג על גבי
האבנים.
והילד היה מאושר והנחל היה מאושר.
ויום אחד הילד הלך ולא חזר הרבה זמן.
כשחזר הילד הנחל ממש שמח :
"בוא ילד, בוא תקפוץ על האבנים שלי, בוא
תתפוס סרטנים".
" התבגרת", אמר הילד, "אני גדול מדי בשביל
לקפוץ על אבנים,
אני רוצה מקום רומנטי ופסטורלי לשבת בו. יש
לך מקום כזה לתת לי ?"
"תוכל לרחוץ במימי ולשבת בצל צמחיי", אמר
הנחל.
והילד התרחץ במימי הנחל, אבל לא לבד...
והילד אהב את הנחל, אבל לא רק אותו...
והילד ישב עם בת זוגו לפיקניק והשאיר שם
את פחית הקולה ושאריות מהארוחה
והילד היה מאושר והנחל היה מאושר.
ושוב הילד הלך ולא חזר הרבה זמן.

וכשחזר הילד, לא יכול היה הנחל לדבר מרוב
שמחה:
"ילד ... ילד... בוא, דלג על אבניי".
"אני מבוגר מידי בשביל לדגל, אני רוצה לבנות
בית, להקים משפחה ולמצוא מקור פרנסה כדי
להרוויח כסף.
יש לך בית ועבודה לתת לי?"
"לא", אמר הנחל, "אבל תוכל לבנות לך בית
על יד הגדה שלי".
והילד בא ובנה לו בית ואיתו באו עוד אנשים
והוקם יישוב.
והילד בנה בריכות דגים גדולות ושאב מים
מהנחל כדי למלא אותן
ובנחל זרמו פחות מים.
והילד בנה מפעל גדול ושפכי המפעל זרמו אל
הנחל והנחל היה מזוהם.
ויום אחד, אחרי הרבה זמן, הילד ירד אל
הנחל.
והנחל אמר: "אין לי יותר מים צלולים שתוכל
לרחוץ בהם, הצמחייה שלי התדלדלה והדגים
מתו או ברחו".
"אין לי יותר מה לתת לך".
והילד.....

הנחל השותק

פעם אחת היה נחל, והוא אהב ילד קטן אחד .
כל יום היה בא, ושמח בנחל .
משכשך רגליו במים הזכים ,
מקפץ בין חלוקי הנחל .
והנחל אהב מאוד את הילד .
כשהילד התעייף, היה נח בצל ,
מקשיב לקולות המים המפכים ,
וכשהיה רעב היה מדליק מדורה וצולה תפוז"א
ומרשמלו .
הילד אהב את הנחל מאוד .
וגם אם לפעמים השאיר לכלוך או אפר
מדורות, עדיין אהב הנחל את הילד מאוד
מאוד .
והנחל היה מאושר .
אך הזמן חלף לו, והילד הלך וגדל.
ולעיתים קרובות הנחל נשאר לבד .
ואז יום אחד הילד בא אל הנחל,
והנחל אמר: "בוא ילד, תשחק בנחל! תשיט
סירות מעלים יבשים ותהיה מאושר".
אך הילד אמר: "אני גדול מדי בשביל להשיט
סירות!!
אני רוצה כסף! יש לך כסף לתת לי?"
"אין לי כסף" אמר הנחל בעצב "יש לי רק
דגים, קח את הדגים ומכור אותם, כך יהיה לך
כסף ותהיה מאושר."
והילד פרש רשתות ודג את הדגים
והנחל היה מאושר .

אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן .
ואז כשהוא חזר, הנחל כל כך שמח, שבקושי
הצליח לדבר: "בוא ילד, בוא וקפץ בין חלוקי
הנחל, בוא ותקשיב לקול המים המפכים ."
"אני מבוגר בשביל לדלג, ועסוק מדי בשביל
לשבת ולהקשיב, אני רוצה להיות תעשיין
מצליח ובשביל זה אני צריך מים, יש לך מים
לתת לי?"
"קח את המים שלי" אמר הנחל "השתמש
במים שלי ותהיה מאושר."
והילד בנה משאבות ושאב את מי הנחל .
והנחל היה מאושר .
אבל הילד הלך ולא חזר הרבה זמן, והנחל
היה עצוב .
ואז, יום אחד, הילד חזר והנחל רעד מרוב
שמחה.
"בוא ילד, בוא לשחק איתי ולנוח על ידי ."
אני מבוגר מדי ומודאג בשביל לשחק", השיב
הילד .
"אני מצטער, לא נותר לי דבר לתת לך, המים
מעטים אצלי, אני סתם אפיק שחציו חרב,
הלוואי ויכולתי לתת לך משהו."
"אני לא צריך הרבה" אמר הילד, "רק מקום
אליו אוכל לשפוך את מי הביוב של המפעל
שלי, האם אוכל לשפוך את הביוב אליך?"
והילד חיבר את צינורות הביוב והזרים את כל
השפכים המזוהמים לנחל
והנחל שתק...

העטים של ברוך ג'מילי/ אבשלום קור

אני עובר איתו מן הימים הרחוקים, חובט איתו את שמי על הסלעים ועל הצוקים, וכשרואים אותנו שלדי ברזל מתים - מה הפלא שהם שותקים ?

לא שרתי לך ארצי ולא בראתי שמך, אבל את שמי חרטתי על זרועותיך ומצחך. ברוך האל חבריה בארץ ישראל. גילפתי שמי בחורש בעמק יזרעאל. ייבשתי את החולה, חפרתי תעלות שצורתן שרה את שיר המעלות, ורק הטס למעלה יכול את זה לראות .

אני חוקק חבריה ללקק ת'אצבעות. כל צייר דבילי חותם את שמו בסוף, אני עושה כמוהו בכל פינה של נוף . אחרי שהבורא הכין את עמודי שלמה, ניגשתי ליצירה ושם חתמתי במקומו .

במצדה על רכס, עם שמו של בן יאיר הוספתי גם את שמי, כמו בבית מחסיר .

בפסיפס בית אלפא, בין אריה לבתולה, שרטטי שם "ברוך" לקצור ת'תהילה .

בגבול הלבנון אתה ראית, השם שלי רקום על גבעה ליד חניתה .

ולא רחוק משם, בתוך ראש הנקרא השם שלי רשום בסיד, מאיר את התקרה .

די להשחית את הטבע, ולעמעם את הזיו כל מקום אשר תזרוק לך כבר נתתיו ולא צריך לרשום שמך תמיד וההסבר פשוט : עץ-זה לא שם עליו חותמים באפסנאות .

קום התהלך בארץ כי לך אתננה אך אל תקשקש כי כך ואדי לא תירשנה.

יודוי על איכות הסביבה

משכנו- את עתיד העולם מתוך אדישות וחוסר חזון.

ניצלנו- ולא מחזרנו את מתנות הטבע באנוכיותו.

סיכנו- את קיום עולמנו בכורים ובקרינה.

עקרנו- ציפורים ממחוזות קיבון וממסלולי נדידתן.

פצענו- מדרוני הרים במחצבות אבן.

צדנו- ברוע לב חיות ובעלי כנף שנעלמו מעולמנו.

קטלנו- פרחי בר, והם אבדו ואינם.

רמסנו- ברגל רמה שדה, וניר, ואחו.

שרפנו- עצי יער על מזבח שנאתנו.

תיעשנו- במחיר איכות אוויר, ים ויבשה.

אפפנו- את עולמנו בערפל, עשן, ופיח.

בזבזנו- אוצרות טבע שקיבלנו בפיקדון.

גזלנו- נופים של מרחבי רקיע בבנייה כוערת.

דלדלנו- את עושר הבריאה.

הפרנו- את ברית האיזון בין האדם טבע.

ויתרנו- על איכות חיים ראווה לילדינו.

זיהמנו- ימים, נהרות, ואגמים ברעל מדותינו.

חוררנו- את מעטפת האוזון החובקת את עולמנו.

טימאנו- מקורות מים חיים במי שפכינו.

יצרנו- הררי אשפה וזבל בחלל, במדבר, ובחצרותינו.

כרתנו- יערות העד תמורת רווח קצר מועד.

לכלכנו- אתרי טבע ונוף, חופים, נתיבות ופסגות.

זבל מי שמלכלך/ גדעון סגלי

על ניקיון בבית אני שומר, ודאי
וכך גם בבית הספר .

עם אימא לריב זה לא כדאי
לכן אני עושה סדר בחדר .

את רשות הרבים אני מלכלך
רחוב, עיר, הר או נחל .

זורק את המיותר, האריזות חסרות הערך,
ההרגשה טובה, התיק יותר קל .

כי מה אכפת לי, באמת מה
מהמחנכים והמורות עלה לי הסעיף

כשנברא העולם עוד בזמן בראשית

כשנברא העולם עוד בזמן בראשית
לכל דבר היה תפקיד או תכלית
האדמה הצמיחה עשבים ודשאים
ויצורים קטנטנים גדלו בשיחים.
חרקים ודבורים ריחפו במרום
העבירו אבקה ממקום למקום
עזרו לפרחים לגדול ולצמוח
ולפזר בעולם ריח ניחוח.
האריה מלך על כל החיות
הינשוף החכם נתן לו עצות
דגים זוחלים יונקים ועופות
חיו באושר ללא דאגות
הירח בלילה השמש ביום.

כולם חיו בשקט אך לפתע פתאום
הופיע אדם כך מבין השיחים
רומס בדרכו גבעולים ופרחים
הסתובב באזור הביט מסביבו
חיפש לו מקום להקים את ביתו
הקים על החוף בית גדול
קצת על המים קצת על החול
ישר והזיז חצב וחפר
וכך נעלם לו רכס כורכר
החוף בכלל לא היה מרוצה
הוא קם והחליט לעשות מעשה
הוא כינס אסיפה הזמין את כולם
וחיפש פתרונות לבעיית האדם
"הוא מכאיב לי" זעק, והוחלט פה אחד

שירימו את הזבל בעצמם

לי זה לא מפריע, אני את הפחית מעיף .

אמרו לי שלמדינה צריך לתרום
לכן אני האזרח הכי טוב בעולם
את תוכן השקית אני גומר עד תום
ואת האריזה משאיר לכולם .

כולם פה נהנים, וזה מאד פשוט
אני משמין מבמבה, ביסלי ומיץ תות
והארץ נהנית מהקישוט.

שכולם יעזרו לחוף הנחמד.
הים התנדב להחזיר חולות שאבדו
והצמחים כולם יחד על החוף התיישבו
אחזו בשורשיהם בגרגרי החול
שלא יסחפו אל הים הכחול.
כולם למדו להסתדר עם המצב
הכל עוד בסדר נכון לעכשיו.
האדם התפתח הוליד ילדים
ובנה מלונות המוני בניינים
ייצר כמויות של אשפה וזבל
וגרם מסביבו להרבה מאוד סבל.
האדם חיפש פתרון לזיהום
והשליך הכל אל הים העצום
הים התמלא בכלוך ואשפה
ושוב כונסה אותה אסיפה
החיות זעקו – "זו ממש חוצפה
איך הוא מעז להשליך כאן אשפה?"
קמו צבים ומספר עופות
הציעו הצעה מה אפשר לעשות
אנחנו את הזבל יכולים לאכול
הוא די טעים אחרי הכל
אכלו ואכלו כמות הזבל ירדה
אך זהו עדיין לא סוף האגדה
כי בדרך מתו מספר יצורים
ממחלות סתימות ועוד זיהומים
עברו שבועות חודשים ושנים
והאדם החל מפעלים להקים
שפכים רבים לים הוא הזרים

ולטבע כבר אין פתרונות חדשים
הוא הולך וקורס הוא הולך ונגמר
ואם האדם לא יתעשת
מה יהיה פה מחר???

והחוף המסכן לא ידע מה עושים
שוב חוזר הסיפור על עצמו עוד ועוד
והטבע בקצב לא יכול לעמוד
כי הפעם האדם באמת כבר הגזים

לאן היינו הולכים/ נתן יונתן

מה שמעציב זה לא שהארץ משתנה, שפצעי המחצבות קרועים. הלא אין דבר שאי אפשר לרמות בצבעים. אלא שאצלנו האוויר אוזל, ולא נמריא להרים. נישאר לעמוד בקצה שמורת ארץ אבות – תועים בין אלונים תבור לדיונות זהובות. עז קטנה שנתנה לנו מחלבה וצמרה, וברגליה הרזות חתרה לנו דרך בחולות אל צל החרוב.

לולא התעקשה – אנה היינו באים?
ולאן היינו הולכים עכשיו?

נבואה אינדיאנית

"רק לאחר שהעץ האחרון ייכרת,
רק לאחר שהנהר האחרון יורעל,
רק לאחר שהדג האחרון ילכד,
רק אז נבין
שאי אפשר לאכול כסף!!!"

על פיסת נייר/ נמצא בית ספר שדה בקצרי

ארץ ישראל אנחנו מבקשים ממך: "סליחה!".
ממך – היפה לעת סתיו בעונת הפריחה, הענוגה לעת ערב – כמו בשעת זריחה,
הכובשת כמלאך את כתר החרמון, ומשתכשכת במים כנסיכה. סלחי נא – לידיים
העוקרות את גבעולי הפרחים ולאלה השולחים את משפחתם לצידי הדרכים.
סלחי למגרשים הריקים אשר התמלאו זוהמה, מצבורי פסולת הרחוב המטפסים
קומה מעל קומה.

להופכים את ים סוף לים המוות ואת חופו לחוף קללה.
לנותנים ליופי הכנרת את דמות אדם המזבלה.
לאלה החותמים פנייך בלי לדעת כי הם משחיתים פני עצמם.

עשר המכות של העולם המודרני

1. הרס שלא לצורך
2. זיהום אוויר
3. זיהום מים
4. מפגעי רעש
5. הכחדת מינים
6. פליטת חומרים מסוכנים
7. מקי בקר
8. דחיקת מעשה בראשית מפני צרכי האדם
9. הרעות הנגרמות ממשק ביתנו
10. התעלמות מן הדורות הבאים

רק אחרי/ יגאל אלון

רק אחרי שתכרות את העץ האחרון
רק אחרי שתרעיל את הנהר האחרון
רק אחרי שתתפוס את הדג האחרון
רק אז תגלה
שאי אפשר לאכול כסף !!!

שירת הים/ יעקב רוטבליט

כל הנחלים הולכים לים
והים מלא שפכים .
כל האנשים הולכים לים
וחוזרים מלוכלכים .
צואה טרייה בים כחול
ריחות טובים נודפת ,
ומתפרקדת על החול
עם כל גושי הזפת .
חולות של זהב היו כאן פעם
ושמש חינם מזריחה עד שקיעה ,
את החולות לקח הקבלן
מזל שהשמש יותר מדי גבוהה.

תפילת האילן/ המנון רשות שמורות הטבע

של מוזמביק

אני המסיק בקרה את ביתך
ואני אבוקה בלילות חשיכה.
ואני הוא הצל ביום קיץ לזהט
ואני המשען לישיש הצועד.

ואני המניב את הפרי המובחר
למען תרווה בו גרונוך הניחר.
ובצאתך לפרנס משפחה מחכה
אני חץ וקשת ואני החכה.

כי אני הקורה שהקימה בקתה
ואני השולחן ואני המיטה
ואני הוא הסף ואני המשקוף
ואני הידית שהפכה למנוף.

ואני הגלגל ואני הקרון
ואני הארון למסע אחרון.

משום כך, אדוני – העובר ושב,
אל תפגע בי לשווא.
אל תפגע בי לשווא.

